

Warszawa, 01-10-2026 r.

BIURO
RZECZNIKA PRAW OBYWATELSKICH
Zastępca Rzecznika Praw Obywatelskich
Anna Błaszczak-Banasiak

IX.517.1232.2025.PM

Pani
płk Renata Niziołek
Dyrektor Generalny
Służby Więziennej
ePUAP

Szanowna Pani Dyrektor,

Zastępca Dyrektora Generalnego Służby Więziennej pismem z dnia 23 lipca 2026 r.¹ poinformował Rzecznika Praw Obywatelskich o opracowaniu przez Służbę Więzienną Standardów postępowania z osadzonymi transpłciowymi (dalej: Standardy). Mają one charakter rekomendacji i dobrych praktyk wspierających funkcjonariuszy oraz pracowników Służby Więziennej w podejmowaniu decyzji w sytuacjach wymagających szczególnej wrażliwości. Zostały one przekazane do wszystkich jednostek organizacyjnych Służby Więziennej wraz z poleceniem wykorzystania ich w procesie wykonywania kary pozbawienia wolności i innych środków przymusu skutkujących pozbawieniem wolności.

Należy szczególnie podkreślić, że wskazane Standardy, poprzez określenie szeregu konkretnych zaleceń, kreują pewne rozwiązania, których realizacja wychodzi naprzeciw potrzebom osób transpłciowych np. sposób zwracania się do osadzonych, zapewnienie im możliwości terapii hormonalnej, dostępu do odzieży, bielizny i

¹ L.dz. BDG.071.162.2026.KS.

środków higienicznych zgodnie z deklarowaną płcią albo wyposażenie kantyn w asortyment przeznaczony dla kobiet i mężczyzn.

Mimo wagi tej problematyki z perspektywy jednostki, ale też rozwiązań systemowych mieszczących się w procesie implementacji wyroku W.W. przeciwko Polsce, z odpowiedzi Pani Dyrektor z dnia 17 sierpnia 2026 r.² wynika, że Służba Więzienna nie planuje umieszczenia wskazanych rekomendacji na swojej stronie internetowej, bowiem Standardy mają charakter dokumentu wewnętrznego. Z takim stanowiskiem nie można się zgodzić.

Standardy opracowano przy współpracy z przedstawicielami Departamentu do spraw Równego Traktowania w Kancelarii Prezesa Rady Ministrów. Stanowią one realizację wymogów wynikających z orzecznictwa Europejskiego Trybunału Praw Człowieka³ oraz zobowiązań międzynarodowych państwa, w szczególności w zakresie ochrony godności, integralności fizycznej i psychicznej oraz prawa do poszanowania życia prywatnego. Ich treść stanowi zatem informację publiczną w myśl przepisów ustawy z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej⁴ i bez wątpienia nie ma cech dokumentu wewnętrznego, przytoczonych w wyroku Naczelnego Sądu Administracyjnego z dnia 6 września 2022 r.⁵: aktywność o charakterze technicznym, czy wewnętrzna korespondencja służąca wymianie informacji. O zakwalifikowaniu określonej informacji, jako podlegającej udostępnieniu w rozumieniu ww. ustawy decyduje kryterium rzeczowe, tj. treść i jej charakter. Skoro Standardom brak cech roboczych, stanowiących proces myślowego etapu wypracowywania finalnej koncepcji, oznacza to, iż dokument ten nie ma charakteru wewnętrznego, podlegającego wyłączeniu z publikacji w świetle wyroku Trybunał Konstytucyjny z dnia 13 listopada 2013 r.⁶. Zgodnie z tym ostatnim z szerokiego zakresu przedmiotowego informacji publicznej wyłączeniu podlegają treści zawarte w dokumentach wewnętrznych, rozumiane jako informacje o charakterze roboczym (zapiski, notatki), które zostały utrwalone w formie tradycyjnej lub elektronicznej i stanowią pewien proces myślowy, proces rozważań, etap wypracowywania finalnej koncepcji, przyjęcia ostatecznego stanowiska przez pojedynczego pracownika lub zespół. W ich przypadku można bowiem mówić o pewnym stadium na drodze do wytworzenia informacji publicznej. Tą jest natomiast stanowisko organu Służby Więziennej, tym bardziej jeśli

² L.dz. BDG.070.52.2026.KS.

³ Wyrok ETPC z 11.07.2024 r. w sprawie W.W. przeciwko Polsce, skarga nr 31842/20.

⁴ Dz.U. z 2022 r. poz. 902.

⁵ Sygn. akt III OSK 1588/21.

⁶ Sygn. akt P 25/12.

jest opracowane przy współpracy z naczelnymi organami państwa. Standardy postępowania z osadzonymi transpłciowymi są informacją publiczną, podobnie jak Karta Praw Dzieci Rodziców Pozbawionych Wolności. W przedmiocie tej ostatniej Rzecznik Praw Obywatelskich prowadził odrębną korespondencję, jednak jej pełna treść nie została dotychczas opublikowana na stronie BIP Służby Więziennej, mimo że dotyczy ona dużej populacji skazanych i ich rodzin.

W związku z powyższym uprzejmie proszę Panią Dyrektor o spowodowanie umieszczenia zarówno treści Standardów postępowania z osadzonymi transpłciowymi, jak również Karty Praw Dzieci Rodziców Pozbawionych Wolności na stronie Biuletynu Informacji Publicznej Służby Więziennej. Zobowiązana będę za udzielenie Rzecznikowi Praw Obywatelskich informacji o zajętych przez Panią Dyrektor stanowiskach.

Z poważaniem

Anna Błaszczak-Banasiak

Zastępca Rzecznika Praw Obywatelskich

/-wydano i podpisano elektronicznie/